

Жуда В.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор

АДМІНІСТРАТИВНЕ УРЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І ПЛАГІАТОМ

Розглядаючи саме поняття «авторське право» – це юридичний термін, пов'язаний із використанням творів науки, літератури або мистецтва. Він використовується для опису прав, які мають автори на свої твори. Авторське право поширюється як на оприлюднені, так і на не оприлюднені твори, існуючі в будь-якій формі (письмовій, усній та інш.) [1].

Питанням охорони та захисту прав інтелектуальної власності, у тому числі й від плагіату, присвятили свої наукові праці такі вчені, як: Т.М. Вахонєва, О.В. Жилінкова, О.В. Кохановська, О.М. Мельник, М.О. Мінц, О.О. Підопригора, О.П. Орлюк, І.І. Петренко, В.С. Петренко, О.В. Піхурець, І.В. Порало, О.І. Харитонова, Р.Б. Шишка, О.О. Штефан та ін.

Актуальність теми полягає в тому, що достатнє законодавче забезпечення даної сфери діяльності суспільства, а також певної людини окремо, сприяє активному розвитку в Україні ініціативи в галузі науки, техніки, літератури, мистецтва, видах творчої та інтелектуальної діяльності [2].

Окремі аспекти плагіату як позадоговірного порушення прав інтелектуальної власності досліджено у дисертаційній роботі Н.П. Бааджи «Відшкодування шкоди, завданої неправомірним використанням авторських прав» (2010 р.). Питання співвідношення плагіату з контрафакцією розкрито у дисертаційній роботі О.О. Мазіної «Контрафакція як дії, що порушують авторські права» (2014 р.). Плагіат як порушення етичних норм у науці та професійній сфері, а також плагіат у роботах студентів досліджували у своїх наукових роботах: Н.І. Апшай, Є.О. Алісов, С.У. Гончаренко, К.П. Воробйов, М.М. Кічерова, А.М. Ковальова, О.Ю. Ковальов, К.В. Ковальчук, Т.В. Симоненко, Н.В. Стукало та ін.

Утім, дослідження зазначених учених розкривають окремі аспекти визначення сутності плагіату, його виявлення та попередження та не містять комплексного дослідження методологічних проблем правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату.

Відомо, що кожна держава зацікавлена в реалізації прав своїх громадян, зокрема прав осіб, чий інтелектуальні зусилля спрямовані на формування творів літератури, науки та мистецтва. Проте сьогодні найпоширенішою формою порушення у сфері авторського права є плагіат.

А як виявити крадіжку і покарати винного розписує Цивільний і Кримінальний кодекс. Але не деталізує вимог щодо інтелектуальної власності, зокрема у наукових роботах. Написано про конфіскацію вкраденого. Ну конфіскована плагіатна робота – далі які правові наслідки?

Плагіат є однією із глобальних проблем сучасної сфери інтелектуальної, творчої діяльності як у вітчизняній, так і зарубіжній практиці. Негативний вплив плагіату полягає в тому, що порушуються права та інтереси творців, винахідників, суттєво знижується якість та результативність наукової діяльності, відбувається нецільове використання державних коштів, які виділяються з метою фінансування проведення фундаментальних та прикладних досліджень, завдаються чималі збитки суб'єктам господарювання, знижується якість підготовки майбутніх фахівців у різних галузях знань. Крім того, привласнення авторства є також одним із проявів неетичної поведінки в професійній сфері, зневажливого ставлення до чужої інтелектуальної, творчої праці. Усталений підхід до плагіату виключно як до порушення прав інтелектуальної власності потребує нового переосмислення, адже внаслідок плагіату порушуються також права та інтереси користувачів, суспільства, держави.

Порядок перевірки на плагіат має передбачати, що здійснити таку перевірку може будь-хто, хто має відповідні засоби для перевірки. Окрім того, має бути визначена інституція (очевидно, що для вищої освіти – це НАЗЯВО), яка може приймати певні рішення щодо позбавлення наукових ступенів, вчених звань і виносити відповідні приписи та ініціювати порушення справ щодо відповідальності, осіб, які підозрюються у скоєнні плагіату, зокрема академічного. До НАЗЯВО з вимогою перевірки має право звернутися будь-хто і НАЗЯВО повинно належним чином відреагувати на звернення, вживаючи усіх заходів для перевірки на академічний плагіат. Бо формування системи захисту знань – це суспільний інтерес!

Відповідно в законодавстві України доцільно передбачити:

– визнання роботи плагіатною і позбавлення авторства передбачатиме адміністративну відповідальність та покарання: у вигляді штрафу, розмір якого має залежати від обсягу та правових наслідків виявленого плагіату та заборони обіймати адміністративні посади в органах державної публічної влади, особливо в закладах освіти та наукових установах будь-якої форми власності не менше 5 років (такого покарання люди системи бояться найбільше!);

– якщо плагіат був використаний для безпідставного здобуття публічних посад відповідної категорії, особливо якщо плагіатна робота посприяла отриманню адміністративних та наукових посад у сфері освіти та науки (декана, ректора чи посади в державних установах та організаціях) – має бути передбачена кримінальна відповідальність.

Література

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України / Верховна Рада України; ред. О.Д. Бурсук. Офіційне вид. Київ: Парламентське вид-во, 1998. 32 с.

2. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту: монографія. Нац. акад. прав. наук України, НДІ ітелект. власності. Київ: Інтерсервіс, 2017. 148 с.

УДК 342.922(043.2)

Клімук О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ольховік М.В., викладач

МЕТОД ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

У зв'язку з постійним розвитком механізму державного управління та організаційно-правового статусу його суб'єктів актуальним склалося питання адміністративно-правових методів.

Їх сутність полягає у сукупності правових прийомів, які застосовують органи державної влади в межах наданої компетенції для забезпечення належного впливу на суспільні відносини, а також повноцінного висвітлення змістовного аспекту управлінської діяльності.

Протягом довгих років науковці розглядали різні критерії розподілу методів на види та створили велику кількість класифікацій. Однією з найбільш поширених вважається за мірою використання владних повноважень публічної адміністрації. Вона виокремлює такі види як переконання, заохочення та примус. Останній розподіляється також на декілька різновидів: цивільно-правовий, кримінальний та адміністративний.

Звертаючись до напрацювань Ю. Битяка, адміністративний примус – це система заходів психологічного чи фізичного впливу на свідомість і поведінку людей, що здійснюється органами державної виконавчої влади, судами (суддями) з метою досягнення чіткого виконання встановлених обов'язків, припинення протиправних дій, притягнення до